

അൽമായവേദി

അഖില മലങ്കര ഓർത്തഡോക്സ് അൽമായവേദിയുടെ മുഖപത്രം

മാർ ദിവനാസ്യോസ്, മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് സായുക്ത ഓർമ്മപ്പെരുന്നാൾ സപ്തമിമെന്റ്

2006 നവംബർ 24

പേജ് 2

മുഖലേഖനം

യുഗപ്രഭാവമായ രണ്ടു പിതാക്കന്മാർ

കോട്ടയം പഴയസെമിനാരിയിൽ കമ്പറടങ്ങിയിരിക്കുന്ന മലങ്കര മെത്രാപ്പോലീത്താ പുലി കോട്ടിൽ ജോസഫ് മാർ ദിവനാസ്യോസ് രണ്ടാമന്റെയും, ഡൽഹി ഭദ്രാസനത്തിന്റെ പ്രഥമ മെത്രാപ്പോലീത്താ പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിന്റെയും പെരുന്നാളുകൾ സായുക്തമായി ആഘോഷിക്കുന്നത് ഏറ്റവും യുക്തവും ഉചിതവുമാണെന്നത് നിസ്തർക്കമായ വസ്തുതയാണ്. രണ്ടു പെരുന്നാളുകൾ ഒന്നായി ആഘോഷിക്കുന്നതിലുള്ള പ്രായോഗിക സൗകര്യങ്ങൾ അനവധിയാണെങ്കിലും അതിനേക്കാളുപരി മറ്റു പല ഘടകങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് മുൻ പ്രസ്താവന നടത്തിയിരിക്കുന്നത്.

മലയാംകരയിലുള്ള അറുപതിൽ താഴെ ഇടവകകളുടെ ഒരു കോൺഫെറേഷനെ കെട്ടുറപ്പുള്ള സമുദായമാക്കി മാറ്റി അതിന്റെ ഭാവി വളർച്ചയ്ക്കുള്ള അടിസ്ഥാനശിലകൾ പാകിയതാണ് മാർ ദിവനാസ്യോസ് രണ്ടാമന്റെ പ്രധാന സംഭാവന. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായാകട്ടെ, കേരളത്തിലും ഇന്ത്യയുടെ ചില കേന്ദ്രങ്ങളിലും ഒതുങ്ങിനിന്നിരുന്ന മലങ്കരസഭയ്ക്ക് ഒരു സാർവ്വദേശീയ മാനം നൽകിയ മഹദ് വ്യക്തിത്വമാണ്. രണ്ടുപേരും തങ്ങൾ ജീവിച്ച കാലഘട്ടത്തിന് വളരെ മുമ്പോട്ട് ചിന്തിക്കുകയും അതിനനുസൃതമായ സരണികൾ വെട്ടിത്തുറക്കുകയും ചെയ്തവരാണ്. പ്രധാന പ്രവർത്തന മേഖലയായ വേദശാസ്ത്ര - സഭാ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പൂർണ്ണമായി ആമഗ്നരായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ മറ്റ് അനവധി മതേതര മേഖലകളിലും മായാത്ത പാദമുദ്രകൾ പതിപ്പിച്ചുവരാറിവർ. സഭയിലെ മെത്രാപ്പോലീത്താ സ്ഥാനത്ത് എത്തിച്ചേർന്നതിനാൽ മാത്രം പ്രശസ്തരായവരോ ആ സ്ഥാനത്ത് എത്താതിരുന്നെങ്കിൽ ചരിത്രത്തിൽ ഇടം ലഭിക്കാതിരിക്കുമായിരുന്നു എന്ന് ശങ്കിക്കേണ്ട അവസ്ഥ ഇരുവർക്കുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. മെത്രാപ്പോലീത്താമാരെന്ന നിലയിൽ സഭയോടുള്ള ഉത്തരവാദിത്തം നിറവേറ്റുവാൻ കൂടുതൽ സമയവും ഊർജ്ജവും ചിലവഴിക്കേണ്ടി വന്നതിനാൽ മറ്റു പല മേഖലകളിലെയും പ്രവർത്തനം പരിമിതിപ്പെടുത്തേണ്ടിവന്നവരാണ് ഈ പിതാക്കന്മാർ.

പകലോമറ്റം കുടുംബത്തിൽ നിന്നു മാത്രം മെത്രാന്മാർ വാഴിക്കപ്പെടുന്ന വ്യവസ്ഥിതി അവസാനിച്ചത് മാർ ദിവനാസ്യോസ് രണ്ടാമനിലൂടെയാണ്. ഈ കീഴ്വഴക്കം പാലിക്കുവാൻ വേണ്ടി കത്തോലിക്കാ വിശ്വാസികളെ വരെ മലങ്കര മെത്രാൻ സ്ഥാനത്തേക്കുയർത്തുവാൻ മലങ്കര നസ്രാണി മടിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന് വരുമ്പോൾ ആ വ്യവസ്ഥിതി മാറ്റിമറ്റൊരു വ്യവസ്ഥിതി സ്ഥാപിക്കുക എത്ര ദുഷ്കരമായിരുന്നു എന്ന് ചിന്തിച്ചാൽ അതൊരു പ്രഹേളികയായിത്തന്നെ നിൽക്കും. സംഘടിതമായ രീതിയിൽ വൈദിക വിദ്യാഭ്യാസം നടത്തി ആരാധനാ - വിശ്വാസപരമായ കാര്യങ്ങളിലുള്ള പ്രാദേശിക വ്യതിയാനങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കിയത് മാർ ദിവനാസ്യോസ് രണ്ടാമനാണ്. സഭാജ്യോതിസ്സ് എന്ന അപരനാമം അദ്ദേഹം തികച്ചും അർഹിച്ചിരുന്നു എന്ന് സംശയരഹിതമാണ്. ദീർഘവീക്ഷണത്തോടെ കോട്ടയം സെമിനാരി സ്ഥാപിച്ചതു വഴി പഠനഗവേഷണങ്ങൾക്കുള്ള ഒരു വലിയ സരണി വെട്ടിത്തുറക്കുകയായിരുന്നു അദ്ദേഹം ചെയ്തത്. സി. എം. എസ്. മിഷനറി സമൂഹത്തിന്റെ സഹവാസം മലങ്കരസഭയ്ക്ക് അനേകം ഗുണങ്ങളും പല ദോഷങ്ങളും വരുത്തിവെച്ചു എന്ന വസ്തുത വിസ്മരിക്കാതെതന്നെ പറയട്ടെ, ഈ സഹവാസത്തിലൂടെ സഭയ്ക്ക് പ്രയോജനകരമായ പലതും നേടിയെടുക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചു. വേദപുസ്തക പരിഭാഷ മുതലായ വലിയകാര്യങ്ങൾ അന്നത്തെ നിലയിൽ സഭയ്ക്ക് സാധ്യതപ്രായമായത് മിഷനറിമാരുമായുള്ള സഹകരണം മൂലമായിരുന്നു. കേരളത്തിലെ ആദ്യത്തെ യോഗീഷ് വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനം, ആദ്യത്തെ അച്ചടി ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ലൈബ്രറി എന്നിങ്ങനെ പല ഒന്നാം സ്ഥാനങ്ങളും പഴയസെമിനാരിക്ക് അവകാശപ്പെടുവാനുള്ള ഭാവനയും ആസൂത്രണപാടവവും ആ ധിഷണാശാലിക്കുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് മലങ്കരസഭ എന്തും നന്ദിയോടെ സ്മരിക്കേണ്ടതാണ്.

സാർവ്വദേശീയതലത്തിൽ ഒരു കാലഘട്ടത്തിൽ മലങ്കരസഭയെപ്പറ്റി പലരും പരാമർശിച്ചിരുന്നത് “ഫാ. പോൾ വർഗീസിന്റെ സഭ” എന്നായിരുന്നു. മലങ്കരസഭ കണ്ടിട്ടുള്ള ഏറ്റവും വലിയ പണ്ഡിതൻ, ഹിമാലയത്തോളമുയർന്ന ബൗദ്ധിക ഔന്നത്യം, ഒരു ഡസനിലേറെ ഭാഷകൾ ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്ന ചെറുവാനുള്ള കഴിവ്, ലിംഗിസ്റ്റിക്സ്, ഫിലോസഫി, ശാസ്ത്രവിഷയങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ വൈവിധ്യമാർന്ന മേഖലകളിലുള്ള അഗാധ പാണ്ഡിത്യം എന്നിങ്ങനെ അനവധി വിശേഷണങ്ങൾ പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായ്ക്ക് ലോകം ചാർത്തിക്കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ ഒരു നൂറ്റാണ്ടിൽ ഇത്രയും വലിയ ഒരു ജീനിയസിനെ കേരളം കണ്ടിട്ടില്ല എന്നതിൽ സംശയിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. ആദിസങ്കരനു ശേഷം കേരളം കണ്ടിട്ടുള്ള ഏറ്റവും വലിയ തത്വചിന്തകൻ മറ്റൊരുമായിരുന്നില്ല. ഒരു പ്രവാചകനും സന്ത നാട്ടിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നില്ല എന്ന തിരുവെഴുത്തുപോലെ ഈ മഹാ ജീനിയസിനെ വേണ്ടപോലെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിൽ മലങ്കരസഭ പരാജയപ്പെട്ടു. ശരാശരി നിലവാരത്തെ അംഗീകരിക്കുകയും ഉന്നത നിലവാരത്തെ ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു സമൂഹത്തിൽ നിന്നും ഇതിലേറെ പ്രതീക്ഷിച്ചിട്ടു കാര്യമില്ല. ഇത് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടായിരിക്കാം സഭ തന്നോടു പുലർത്തുന്ന നിസ്സംഗതയിൽ അദ്ദേഹം ഖിന്നനാകാതെ സഭയ്ക്കു വേണ്ടി തനിക്ക് ചെയ്യാവുന്നതെല്ലാം ഒരു സന്യാസിക്ക് ചേർന്ന നിഷ്കാമതയോടെ നിർവഹിച്ചത്. ബൗദ്ധികമായ ഔന്നത്യം എന്നാൽ ദൈവനാദിന യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾക്കെതിരാനാണെന്നു നടിക്കയല്ല എന്ന് അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ള കാണിച്ചുതന്നിട്ടുണ്ട്. കേസുകളുൾപ്പെടെയുള്ള സഭയുടെ ദൈവനാദിന പ്രവർത്തനത്തിൽ സജീവ പങ്കാളിത്തവും നേതൃത്വപരമായ പ്രവർത്തനവും അദ്ദേഹം കാഴ്ചവെച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചെരിപ്പിന്റെ വാറാഴിക്കുവാൻ യോഗ്യതയില്ലാത്ത ചില ബുദ്ധിജീവി നാട്യക്കാർ ഈ മേഖലകൾ തങ്ങൾ തൊടാനാകുന്നതാണെന്നു ഭാവികുമ്പോൾ തങ്കവും മുക്കുപണ്ടവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം മനസ്സിലാക്കും.

ധ്രുവനക്ഷത്രങ്ങൾ നൂറ്റാണ്ടുകളിലൊരിക്കൽ മാത്രമേ ഉദിക്കയുള്ളൂ. ഇനിയുമൊരു ദിവനാസ്യോസ് രണ്ടാമനെയോ പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായെയുമോ ഈ സഭയ്ക്ക് എന്ന് ലഭിക്കുമെന്ന് പ്രവചിക്കാനാവില്ല. പക്ഷേ ഈ മഹാത്മാക്കൾ കാണിച്ചുതന്ന പാതയും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ള പഠിപ്പിച്ച ഉത്തമമാതൃകകളും (Paradigms) ഈ സഭയെ വഴികാട്ടുന്നെങ്കിൽ പച്ചയാർന്ന പുൽപ്പുറങ്ങൾ അപ്രാപ്യമായില്ല.

“ജനങ്ങളുടെ മുന്നേറ്റശക്തിയാണ് വേണ്ടത്. ജനശക്തി വേണ്ട രീതിയിൽ സംഘടിപ്പിക്കണം. ജനാധിഷ്ഠിതമായ വലിയ മുന്നേറ്റത്തിനു സഹായിക്കുന്ന ശക്തി ഉയർന്നുവരണം. ഇരുട്ടു വർദ്ധിക്കുന്ന സമയം. ജനങ്ങൾ അക്ഷമരായി കഴിഞ്ഞു. സഹിക്കാൻ മേലാത്ത സ്ഥിതി വന്നാൽ ജനങ്ങൾ ഇളകും. ജനങ്ങൾ ഇളകണം. ഇതിനു കഴിയുന്ന ഒരു പുതിയ ബദൽശക്തി ആവശ്യമായിരിക്കുന്നു.”

- പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ്

സഭാജ്യോതിസ് മാർ ദിവനാസ്യോസ് രണ്ടാമൻ

ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ്

മലങ്കരസഭാ പിതാക്കന്മാരെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ

എം. കുര്യൻ തോമസ്

ഓർത്തഡോക്സ് വേദശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ഘടകങ്ങളിലൊന്നാണ് പെട്രിയോളജി അഥവാ പിതാക്കന്മാരെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ. പൊതുവെ പെട്രിയോളജി എന്നാണ് ഈ പഠനസരണി ഇന്ന് അറിയപ്പെടുന്നത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ പെട്രിയോളജിയുടെ ഒരു ശാഖ മാത്രമാണ് പെട്രിയോളജി. പെട്രിയോളജിയിൽ സഭാപിതാക്കന്മാരുടെ ജീവചരിത്രം മാത്രമാണ് ഉൾപ്പെടുന്നത്. പെട്രിയോളജിയിൽ ജീവചരിത്രവും, രചനകളും, പ്രവർത്തനവും, മറ്റു സംഭാവനകളും ഉൾപ്പെടും. പെട്രിയോളജിക്ക് അടിസ്ഥാനപരമായി നാല് ഭാഗങ്ങളുണ്ട്. അവ,

1. പിതാക്കന്മാരുടെ ജീവചരിത്രരചന.
2. അവരുടെ രചനകളുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും ക്രോഡീകരണം.
3. അവരുടെ രചനകളുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും വിലയിരുത്തലും പഠനങ്ങളും.
4. അവയുടെ വർത്തമാനകാല പ്രസക്തിയെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ.

മലയാളഭാഷയിൽത്തന്നെ പെട്രിയോളജി വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട കൃതികൾ വിരളമാണ്. ഏതാനും ജനപ്രിയ ജീവചരിത്രങ്ങൾ ഇല്ലെന്നല്ല ഇതിനർത്ഥം. യഥാർത്ഥ ഡയോണി കപശ്ചാത്തലത്തിലുള്ളവ കുറവാണെന്നാണ്. പഠനങ്ങളാകട്ടെ, അതിലും വിരളവും. ഉള്ളവയിൽ ഭൂരിപക്ഷവും ആഗോള സഭയിലെ പിതാക്കന്മാരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടവയാണ്. മലങ്കരസഭയുടെ തനത് പിതാക്കന്മാരെപ്പറ്റിയുള്ള പെട്രിയോളജിക്കൽ രചനകൾ വിരലിൽ എണ്ണാവുന്നവ മാത്രമാണ്. അവ പെട്രിയോളജിയുടെ ആദ്യഭാഗമായ ജീവചരിത്രത്തിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങി നിൽക്കുന്നു.

പെട്രിയോളജിയുടെ രണ്ടാംഘട്ടമായ രചനകളുടെ ക്രോഡീകരണം മലങ്കരസഭാപിതാക്കന്മാരെപ്പറ്റി ആരംഭിച്ചത് മലങ്കരയുടെ മഹാചരിത്രകാരനായ ഇസഡ്. എം. പാറേട്ടാണ്. മലങ്കരസഭാ ഭാസുരൻ വട്ടശ്ശേരിൽ മാർ ദിവനാസ്യോസിന്റെ കൃതികളും കല്പനകളും കോടതിമൊഴികളും പ്രസംഗങ്ങളും ലഭ്യമായവയെല്ലാം സമാഹരിച്ച് മാർ ദിവനാസ്യോസിന്റെ നിത്യാക്ഷരങ്ങൾ എന്ന പേരിൽ അദ്ദേഹം മൂന്ന് വാല്യങ്ങളായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഇതാണ് മലയാളത്തിൽ പെട്രിയോളജിയുടെ രണ്ടാം ഘട്ടത്തിലെ ആദ്യ സംരംഭം. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ, പാറേട്ട് നിർത്തിയടത്തു തന്നെ ഇന്നും നിലകൊള്ളുന്നു.

പ. പരുമല തിരുമേനിയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം കാലംചെയ്ത് മാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽത്തന്നെ ആദ്യ ജീവചരിത്രം പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനകളുടെ സമാഹരണം ആരംഭിച്ചത് മുക്കാൽ നൂറ്റാണ്ടിനു ശേഷമാണ്. ഡോ. സാമുവേൽ ചന്ദനപ്പള്ളി വചനസൂയ എന്ന ചെറുഗ്രന്ഥത്തിലൂടെ 1979-ൽ പ. പരുമല തിരുമേനിയുടെ മൊഴിമുത്തുകളെ മലയാളഭാഷയ്ക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തി. തുടർന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ പരുമല തിരുമേനിയുടെ ലഭ്യമായ രചനകളെ തേടിപ്പിടിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഇവയ്ക്കൊക്കെ മകുടം ചാർത്തിക്കൊണ്ട് 1990-ൽ മലങ്കരസ

ഭാ പിതാക്കന്മാർ എന്ന ബൃഹത് ഗ്രന്ഥത്തിലൂടെ വർത്തമാനകാലത്തുള്ളവരടക്കമുള്ള മലങ്കരസഭാപിതാക്കന്മാരുടെ രചനകളെ ഭാഗികമായെങ്കിലും ഡോ. സാമുവേൽ ചന്ദനപ്പള്ളി മലയാളിയുടെ മുഖിലെത്തിച്ചു. പ. പരുമല തിരുമേനിയുടെ ശേഷിച്ച രചനകൾ പ. പരുമല തിരുമേനിയുടെ എഴുത്തുകൾ എന്ന സമാഹാരത്തിലൂടെ ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കൊടു അനുവാചകരിലെത്തിച്ചു.

മലങ്കരസഭാ പിതാക്കന്മാരെപ്പറ്റിയുള്ള പെട്രിയോളജി ഏറ്റവുമധികം പുരോഗമിച്ചത് പ. പരുമല തിരുമേനിയെപ്പറ്റിയാണ്. 2002-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പരുമല സ്മൃതിയാണ് മലയാളത്തിലെ ആദ്യ സമഗ്ര പെട്രിയോളജിക്കൽകൃതി എന്നു വിശേഷിപ്പിക്കാം. അതുവരെയുള്ള പ. പരുമല തിരുമേനിയെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള രചനകളെ ടി. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപോദ്ഘാടനത്തിൽ ഫാ. ഡോ. ജേക്കബ് കുര്യൻ ഇപ്രകാരം സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു:

“പരുമല തിരുമേനിയെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള രചനകൾക്ക് പ്രധാനമായ അഞ്ചു ഘട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഒന്നാമത്തേത്, ജീവചരിത്രങ്ങളുടേതാണ്. 1903-ൽ എം. പി. വർക്കി എഴുതിയതു മുതൽ അര ഡസനിലധികം ജീവചരിത്രങ്ങൾ ഇതിനോടകം പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. രണ്ടാമത്തേത്, പരുമല തിരുമേനിയുടെ രചനകളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണമാണ്. ഇവിടെ യശഃശരീരനായ ഡോ. സമുവേൽ ചന്ദനപ്പള്ളിയുടെ സേവനം അതിമഹത്താണ്. പരുമല തിരുമേനിയുടെ രചനകൾ വെളിച്ചത്തു കൊണ്ടുവരിക മാത്രമല്ല, ഗവേഷണാർഹങ്ങളാണെന്ന് തെളിയിക്കുവാനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. മൂന്നാമത്തേത്, പരുമല തിരുമേനിയുടെ ഊർശ്ശോ യാത്രാ വിവരണത്തിന്റെ ഗവേഷണപഠനമാണ്. ഈ മേഖലയിൽ ഗ്രീ. പോൾ മണലിലിന്റെയും ഫാ. ജോൺ തോമസ് കരിങ്ങാട്ടിലിന്റെയും എം. കുര്യൻ തോമസിന്റെയും ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കൊടുക്കിയും സംഭാവന ഗണ്യമാണ്. നാലാമത്തേത്, പരുമല തിരുമേനിയുടെ രചനകളിലെ ഓരോ മേഖലകളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങളും, പരുമല തിരുമേനിയുടെ വ്യക്തിത്വവും സംഭാവനകളും വിശദമാക്കുന്ന കുറിപ്പുകളുമാണ്. ഫാ. ജോൺ തോമസ് കരിങ്ങാട്ടിലും റെജി പാറപ്പുറത്തും, പൂണ്യസ്മൃതി സ്മരണികയും, മലങ്കരസഭ മാസിക പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പരുമല മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് പ്ലാറ്റിനം ജൂബിലി സുവനീറും (1977), പരുമല തിരുമേനിയുടെ ചരമ നവതി സ്മരണികയും (1992) ഇവിടെ പ്രത്യേകം അനുസ്മരിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. അഞ്ചാമത്തേത്, പരുമല തിരുമേനിയുടെ ജീവിച്ച കാലഘട്ടത്തോടനുബന്ധിച്ച്, അന്നത്തെ സാമൂഹ്യ സഭാ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ പരുമല തിരുമേനിയുമായി സമരസപ്പെടുത്തിയുള്ള പഠനങ്ങളുടെ ഘട്ടമാണ്. ഈ അഞ്ചാമത്തെ ഘട്ടത്തിന്റെ അനാവരണമാണ് പരുമലസ്മൃതിയുടെ നിയോഗമായി കാണുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, ഒരു നൂറ്റാണ്ടു മു

(ശേഷം 2-ാം പേജിൽ)

പിതാക്കന്മാരെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ

(ഒന്നാം പേജിൽ നിന്നും)

മ്പത്തെ സഭയും സമുദായവും സമൂഹവും നാടും എന്തെന്നുള്ള ചരിത്രപരമായ കാഴ്ചപ്പാടിനുള്ളിൽ പരമല തിരുമേനിയുടെ ജീവിതത്തെ കാണുവാനും, ആ ദർശനങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യം വിലയിരുത്തുവാനും പരുമലസ് മൂലം ശ്രമിച്ചിരിക്കുന്നു.

ലോകപ്രശസ്ത വേദശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിന്റെ ഇംഗ്ലീഷിലുള്ള രചനകൾ മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് ഫൗണ്ടേഷൻ സമാഹരിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ മലയാളത്തിൽ അത്തരം ശ്രമങ്ങളൊന്നും സഭാതലത്തിൽ നടക്കുന്നില്ല. ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കാട് 1997-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പ്രകാശനത്തിലേക്ക് ഒരു തീർത്ഥയാത്ര അദ്ദേഹത്തിന്റെ മികച്ച ഒരു ജീവചരിത്രമാണെങ്കിലും മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിന്റെ വേദശാസ്ത്രത്തിലേക്ക് ഇത് പരിമിതമായ ഉൾക്കാഴ്ച മാത്രമാണ് നൽകുന്നത്. അതേപോലെ തന്നെയാണ് ഡോ. ഗീവർഗീസ് മാർ ഒസ്താന്തിയോസിനെപ്പറ്റി തോമസ് നീലാർമംത്തിന്റെ കൃതിയുടെയും സ്ഥിതി.

പ. പരുമല തിരുമേനിയൊഴികെ പെട്രിയോളജിയിലെ രണ്ടും മൂന്നും ഘട്ടങ്ങളിലെത്തി നിൽക്കുന്ന ഏക മലങ്കരസഭാപിതാവ് ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസാണ്. ഡോ. ഗബ്രിയേൽ മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിന്റെ ഗുരുമൂലത്തു നിന്നും എന്ന രണ്ടു ഭാഗങ്ങളുള്ള കൃതി ഗ്രിഗോറിയൻ ചിന്തകളെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങളാണ്. ഇതുകൂടാതെ ഫാ. ഡോ. കെ. എം. ജോർജിന്റെ ഗുരു ഗ്രിഗോറിയോസ് എന്ന കൃതിയും (വെബ് എഡിഷൻ) ഗ്രിഗോറിയൻ പഠനങ്ങളാണ്.

പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിന്റെ മലയാളരചനകൾ സമാഹരിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കാട് 1992 മുതൽ ഏകഹസ്തനായി നടത്തിയ ദീർഘവർഷങ്ങളിലെ അന്വേഷണഫലമായി മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിന്റെ മലയാളരചനകൾ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളുള്ള സമാഹാരമായി പുറത്തിറങ്ങുകയാണ്. സ്നേഹം, സ്വാതന്ത്ര്യം, പുതിയ മാനവികത എന്ന ഒന്നാം ഭാഗവും മതം, ശാസ്ത്രം, പ്രബുദ്ധത എന്ന രണ്ടാം ഭാഗവുമാണ് ഈ സമാഹാരം പുറത്തിറങ്ങുന്നത്. ഇതോടെ ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിന്റെ മലയാളത്തിലുള്ള രചനകളെങ്കിലും സമ്പൂർണ്ണമായി ലഭ്യമാകുന്ന അവസ്ഥയിലെത്തും. മലങ്കരസഭയുടെ പെട്രിയോളജിക്കൽ പഠനങ്ങളിലെ തികച്ചും നിർണ്ണായകമായ ഒരു കാൽവയ്പ്പാണിത്. ഇനി ഇവയ്ക്ക് പഠനങ്ങൾ ഉണ്ടാകേണ്ടത് സഭയിലെ വേദശാസ്ത്രജ്ഞരുടെയും വേദശാസ്ത്ര വിദ്യാർത്ഥികളുടെയും ബാധ്യതയാണ്.

ഡോ. മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിനെപ്പറ്റി മൊത്തം അറു കൃതികളാണ് ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കാട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. പ്രകാശനത്തിലേക്ക് ഒരു തീർത്ഥയാത്ര (ജീവചരിത്രം), കൂടാതെ ദാർശനികന്റെ വിചാരലോകം, വിശ്വമാനവികതയുടെ വിശുദ്ധ പ്രവാചകൻ, ജ്ഞാനത്തിന്റെ ഗ്രിഗോറിയൻ പർവം, കുട്ടികളുടെ തിരുമേനി, New Vision New Humanity എന്നിവയാണ്. ഡോ. സാമുവേൽ ചന്ദനപ്പള്ളി അവസാനിപ്പിച്ചിടത്ത് ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കാട് മലങ്കരസഭയുടെ പിതാക്കൻമാരെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനസരണി ഏറ്റെടുത്തു എന്നു പറയാം. ഇവ കൂടാതെ കോട്ടയം ഭദ്രാസനത്തിന്റെ പ്രഥമ മെത്രാപ്പോലീത്തായായിരുന്ന കടവിൽ തിരുമേനി, രണ്ടാം കാതോലിക്കാ, മലങ്കരസഭാ രത്നം പുലിക്കോട്ടിൽ ദീവനാസ്യോസ് അഞ്ചാമൻ, പ. പാമ്പാടി തിരുമേനി, പത്രോസ് മാർ ഒസ്താന്തിയോസ്, ഗീവർഗീസ് മാർ ഒസ്താന്തിയോസ് എന്നിവരുടെ രചനകളും ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കാട് സമാഹരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പ. വട്ടശ്ശേരിൽ തിരുമേനി, പ. പരുമല തിരുമേനി, ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് എന്നിവരെഴികെ മറ്റൊരു മലങ്കരസഭാപിതാവിന്റെയും രചനകളും പ്രവർത്തനങ്ങളും സാഗ്രഹിക്കാനോ വിലയിരുത്താനോ കാര്യമായ ഒരു ശ്രമവും ഇന്നു നടക്കുന്നില്ല എന്നത് ഖേദകരമായ യാഥാർത്ഥ്യമാണ്. മാർ ഈവാനിയോസ് ഹദിയുള്ളാ, പ. ഔഗേൻ പ്രഥമൻ ബാവ, പ. വാക്ത്താനത്ത് ബാവ തുടങ്ങിയവരുടെ സംഭാവനകളെപ്പറ്റിയുള്ള വിലയിരുത്തലുകൾക്ക് തുടക്കമിട്ടത് ഈ ലേഖകനാണ്. പ. വാക്ത്താനത്ത് ബാവയുടെ രചനകൾ ആദ്യമായി ജനശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തിയതും ഈ ലേഖകനാണ്. പരുമലസ് മൂലം സമാഹാരമായ കാതോലിക്ക

റ്റിന്റെ നീടി എന്ന കൃതി പ. വാക്ത്താനത്ത് ബാവയെപ്പറ്റിയുള്ള സമഗ്ര ഗ്രന്ഥമാണ്.

കുറുത്തവരുടെ ഇടയിൽ പരിശുദ്ധരുണ്ടാകില്ല എന്നൊരു മിഥ്യയാരണ 19-20 നൂറ്റാണ്ടുകൾക്ക് കേരളത്തിലെത്തിയ ശീമ ബാവമാർക്കുണ്ടായിരുന്നു എന്നതുപോലെ മലങ്കരസഭാ പിതാക്കന്മാർ പഠനാർഹരല്ല എന്നൊരു മുൻവിധി ഉണ്ടോ എന്നു സംശയിക്കത്തക്കരീതിയിൽ അത്ര അഗണ്യമായാണ് അവരെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത്. മുകളിൽ പറഞ്ഞവരെ കൂടാതെ അനേകം പിതാക്കന്മാർ പെട്രിയോളജിയിൽ അവശ്യം പഠിക്കപ്പെടേണ്ടവരായി നസ്രാണികൾക്കുണ്ട്. അവരുടെ ഒരു ചുരുങ്ങിയ പട്ടിക താഴെ കൊടുക്കുന്നു.

1. മലയാളഭാഷയിൽ ആദ്യം വേദശാസ്ത്രവും ആരാധനാക്രമവും പ്രദാനം ചെയ്ത കായംകുളം പീലിപ്പോസ് റമ്പാൻ.
2. ആരാധനാക്രമങ്ങളുടെ ഏകീകരണവും ക്രമീകൃത വൈദികാഭ്യാസത്തിനുള്ള സെമിനാരി സ്ഥാപനവും നിർവഹിച്ച പുലിക്കോട്ടിൽ മാർ ജോസഫ് ദീവനാസ്യോസ് രണ്ടാമൻ.
3. ആരാധനാസാഹിത്യത്തിനു അതുല്യ സംഭാവനകൾ നൽകിയ കോനാട്ടു മല്പാമ്പാറം, വിശിഷ്യ മാത്തൻ മല്പാമ്പാറം.
4. ആധുനിക മലങ്കരസഭയ്ക്ക് ആത്മീയവും ലൗകികവുമായ അടിത്തറയിട്ട പുലിക്കോട്ടിൽ മാർ ജോസഫ് ദീവനാസ്യോസ് പഞ്ചമൻ.
5. നൂറ്റാണ്ടുകളുടെ വേദശാസ്ത്ര വ്യതിയാനം പുനർ പഠനം നടത്തി വിജയിച്ച ഫാ. ഡോ. വി. സി. സാമുവേൽ.
6. കിഴക്കിന്റെ മഹാനായ കാതോലിക്കാ മോറാൻ മാർ ബസേലിയോസ് മാർത്തോമ്മാ മാത്യൂസ് പ്രഥമൻ.

ഈ പട്ടികയിൽ ഇനിയും അനേകരെ ചേർക്കാനുണ്ടാവും എന്നത് നിസംശയമാണ്. ഏറ്റവും കുറഞ്ഞത് പ. പരുമല തിരുമേനി, പ. വട്ടശ്ശേരിൽ തിരുമേനി, ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ്, ഡോ. ഗീവർഗീസ് മാർ ഒസ്താന്തിയോസ് - എന്നിവരോടൊപ്പം മുകളിൽ പറഞ്ഞവരുടെയും സംഭാവനകൾ സമഗ്രമായി വിലയിരുത്തപ്പെടുകയും പഠനങ്ങൾ നടത്തുകയും വേണം. എങ്കിൽ മാത്രമേ മലങ്കരസഭയുടെ തനത് വ്യക്തിത്വത്തെപ്പറ്റി ഊറ്റംകൊള്ളുന്നതിൽ അർത്ഥമുള്ളൂ.

ഇത്തരം പട്ടികകളിൽ വിട്ടുപോകുന്ന ഒന്നാണ് അൽമായക്കാർ. നിശ്ചയമായും പഠനവിധേയമാക്കേണ്ടുന്ന സംഭാവനകൾ നൽകിയ ഒരു അൽമായക്കാരനെയും മലങ്കരസഭയുടെ പെട്രിയോളജിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്താനുണ്ട്. ഇടവഴിക്കൽ ഇ. എം. ഫീലിപ്പോസ്. നവീകരണക്കാരായുള്ള പോരാട്ടത്തിൽ ആ തുലികയിൽ നിന്നും ഊർന്നുവീണ രചനകൾ ഇന്ന് വിസ്മയത്തിലാണ്. ഇവരുടെയൊക്കെയും രചനകൾ സമാഹരിച്ച് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയാണ് സഭയുടെ പ്രഥമ കർത്തവ്യം.

ദൈവതേജസ്സിന്റെ നറുനിലാവ്

ജോയ്സ് തോട്ടയ്ക്കാട്

(കോ - ഓർഡിനേറ്റർ, ഗ്രിഗറി ഓഫ് ഇന്ത്യാ സ്റ്റഡി സെന്റർ)

പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് തിരുമേനി നമ്മിൽ നിന്നും വാങ്ങിപ്പോയിട്ട് പത്തു വർഷം തികഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭാവം സൃഷ്ടിച്ച ശൂന്യത നമ്മുടെ ബൗദ്ധിക മേഖലയിലും ആത്മീയ മേഖലയിലും പരിഹരിക്കപ്പെടാതെ തന്നെ കിടക്കുന്നു.

ലോകത്തിനും, പ്രത്യേകിച്ച് ഭാരതത്തിനും മലങ്കരസഭയ്ക്കും ദൈവം നൽകിയ വലിയ ദാനമായിരുന്നു മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ്. പക്ഷേ അങ്ങനെയൊരു മനുഷ്യന്റെ സമ്പൂർണ്ണമായൊരു ജീവചരിത്രം തയ്യാറാക്കുന്നതിനോ വിവിധ ഭാഷകളിലായി അദ്ദേഹം രചിച്ച ആയിരത്തിലധികം വരുന്ന പ്രബന്ധങ്ങളിൽ കുറെയെങ്കിലും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുവാനോ നമുക്കിനിയും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഈ ഒരു സാഹചര്യത്തിലാണ് ഗ്രിഗറി ഓഫ് ഇന്ത്യാ സ്റ്റഡി സെന്ററും സോഫിയാ ബുക്സും ഈ രംഗത്ത് പ്രസക്തമായ ചില കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുവാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ദാർശനികൻ, ചിന്തകൻ, വേദശാസ്ത്രജ്ഞൻ തുടങ്ങി നിരവധി മേഖലകളിൽ വിശ്വവിശ്രുതനായ പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ മലയാള രചനകളെ പുതിയ തലമുറയ്ക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തുവാനുള്ള ഒരു എളിയ ശ്രമമാണ് സ്നേഹം, സ്വാതന്ത്ര്യം, പുതിയ മാനവികത എന്ന ഗ്രന്ഥം.

ഗ്രിഗോറിയൻ രചനകൾ (ഇംഗ്ലീഷിലുള്ളവ) ഭൂരിഭാഗവും സമാഹരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ മലയാളം രചനകൾ ഏറെയൊന്നും സമാഹരിക്കുവാൻ മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് ഫൗണ്ടേഷനു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. സമാഹരിച്ചവയിൽ തന്നെ വളരെ കുറച്ചു മാത്രമേ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളൂ. ഗ്രിഗോറിയൻ ദർശനങ്ങൾക്ക് പ്രസക്തിയേറുന്ന ഈ ലോകസാഹചര്യത്തിൽ ആ രചനകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു കാണുവാൻ അനേകർ ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ ഗ്രിഗറി ഓഫ് ഇന്ത്യാ സ്റ്റഡി സെന്റർ ആ ദൗത്യം ഏറ്റെടുക്കുകയാണുണ്ടായത്.

മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ വാമൊഴികൾ സമാഹരിക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ 1992-ൽ മാത്രമേ ആരംഭിച്ചുള്ളൂ. ഗ്രിഗറി ഓഫ് ഇന്ത്യാ സ്റ്റഡി സെന്ററാണ് ഭാവിതലമുറകൾക്കു വേണ്ടി ഗ്രിഗോറിയൻ വാമൊഴികൾ സമാഹരിച്ച് സൂക്ഷിക്കുവാൻ ആദ്യമായി മുന്തിട്ടിറങ്ങിയത്. മെത്രാപ്പോലീത്തായെ നിഴൽ പോലെ പിൻതുടർന്ന് അനേകം പ്രസംഗങ്ങളും ക്ലാസ്സുകളും ഞങ്ങൾ സമാഹരിച്ചു (ഓർത്തഡോക്സ് സെമിനാരിയിലെ മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് ഫൗണ്ടേഷനിൽ ആഡിയോ കാസറ്റുകളിൽ - ഇപ്പോൾ സി.ഡി. യിലാക്കിയും - ഇവ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു).

മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ പ്രഭാഷണങ്ങളുടെ പ്രസക്തി മനസ്സിലാക്കിയ ഒറ്റപ്പെട്ട ചില വ്യക്തികൾ സമാഹരിച്ച ഏതാനും

പ്രഭാഷണങ്ങളും ഞങ്ങൾ സമാഹരിച്ച പ്രഭാഷണങ്ങളുമാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ 'ഗ്രിഗോറിയൻ വാമൊഴികൾ' എന്ന പേരിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.

ഗ്രിഗോറിയൻ രചനകൾ മനുഷ്യരാശിയുടെ ആകെ സമ്പത്താണ് എന്ന തത്വത്തിലൂന്നി കോപ്പിറൈറ്റ് പ്രശ്നങ്ങളെയൊന്നും കൂസാതെ അവ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ ഞങ്ങൾ മുൻപല തവണ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയൊരു മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ "ദ ഫെയ്ത്ത് ഓഫ് ഔവർ ഫാദേഴ്സ്" എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് ഗ്രന്ഥവും (1996 ൽ) "മതം, മാർക്സിസം, മതനിരപേക്ഷത" എന്ന മലയാള ഗ്രന്ഥവും (1998 ൽ) പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്.

കാലം ചെയ്യുന്നതിന് ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കു മുൻപു വളരെയേറെ ക്ഷീണിതനായിരുന്ന മെത്രാപ്പോലീത്താ ഞങ്ങൾക്കൊരു അഭിമുഖ സംഭാഷണത്തിന് സമയം നൽകി. ആ അഭിമുഖത്തിൽ, മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ രചനകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുവാൻ ബന്ധപ്പെട്ടവർ ഉത്സാഹം കാണിക്കാത്തതിൽ ഞങ്ങൾ ഉൽക്കണ്ഠ പ്രകടിപ്പിച്ചപ്പോൾ 'എന്റെ രചനകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുവാൻ ഞാനിനി ഉത്സാഹിക്കുകയില്ലെന്നും അതിന്റെ മൂല്യം മനസ്സിലാക്കുന്ന ആരെങ്കിലും അത് എനേകിലും പ്രസിദ്ധീകരിക്കട്ടെ' എന്നും മെത്രാപ്പോലീത്താ പറഞ്ഞു. ആ വാക്കുകൾ രണ്ടു കൈയും വിട്ടുള്ള ഇത്തരം സാഹസപ്രവൃത്തികൾക്ക് ഞങ്ങൾക്ക് എന്നും പ്രചോദനം നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് എന്ന മനുഷ്യനെയും ചിന്തകനെയും അടുത്തറിയാനും ഗ്രിഗോറിയൻ വിചാരലോകത്തേക്ക് പ്രവേശിക്കാനും ഈ ഗ്രന്ഥം വഴികാട്ടിയായുമാണെന്ന് എന്റെ പ്രതീക്ഷ. തിരുമേനിയുടെ ദർശനങ്ങൾ മനുഷ്യരാശിക്കു പരിചയപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടിയുള്ള എന്റെ ശ്രമങ്ങളൊന്നും, തിരുമേനിയുടെ വാത്സല്യത്തിനും സ്നേഹത്തിനും പകരമായില്ല എന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടു തന്നെ, ദൈവതേജസ്സിന്റെ നറുനിലാവായി സർവസൃഷ്ടികളിലേയ്ക്കും പ്രകാശത്തെ പകർന്നു നൽകിയ തിരുമേനി, തന്റെ രചനകളിലൂടെ പ്രശോഭിപ്പിച്ച വെളിച്ചത്തെ മലയാളികൾക്കായി സമർപ്പിക്കുന്നു.

ഈ ഗ്രന്ഥ പ്രസിദ്ധീകരണം വരുത്തി വയ്ക്കുന്ന സാമ്പത്തികഭാരം ഓർത്ത് നടപ്പു ചെയ്യാൻ, ഭാവിയിൽ ഗ്രിഗറി ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ ജീവിതവും ദർശനവും പഠിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ഏതോ അജ്ഞാതരായ ഗവേഷകർക്ക്, ഈ ഗ്രന്ഥമൊരു വഴികാട്ടിയായി ഭവിക്കും എന്ന പ്രതീക്ഷയാണ് എനിക്കുള്ളത്. അതാണ് എന്റെ ലാഭം.

(സ്നേഹം, സ്വാതന്ത്ര്യം, പുതിയ മാനവികത എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രസാധക കുറിപ്പിൽ നിന്ന്)

സമ്പൂർണ്ണ മലയാള രചനകൾ വാല്യം 1

സ്നേഹം, സ്വാതന്ത്ര്യം, പുതിയ മാനവികത

ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ്

ദർശനത്തിന്റെ പുക്കൾ, സ്നേഹത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യം: ഒരു മഹാ രഹസ്യം (ആത്മകഥ), സ്വാതന്ത്ര്യദീപ്തി, യീഹൂദായുടെ സിംഹത്തോടൊപ്പം, മതനിരപേക്ഷത - ഒരു സംവാദം, പാശ്ചാത്യ പ്രബുദ്ധതയും ആധുനികോത്തരതയും എന്നീ 6 ഗ്രന്ഥങ്ങളും 21 പ്രഭാഷണങ്ങളും 17 ലേഖനങ്ങളും. 672 പേജുകൾ. വില: 300 രൂപ (ഇന്ത്യയിൽ) സൗജന്യ വില: 200 രൂപ (ഡിസംബർ 31 വരെ). സെമിനാരി വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് 150 രൂപ മാത്രം. വിദേശത്തേക്ക്: \$ 10 . രജിസ്റ്റേർഡ് പോസ്റ്റേജ് സൗജന്യം. പുസ്തകം തപാലിൽ ലഭിക്കുവാൻ പണം എം. 6/ ഡ്രാഫ്റ്റ് ആയി അയക്കുക. സോഫിയാ പ്രിന്റ് ഹൗസ്, തെക്കേനട, കോട്ടയം - 686001 ഫോൺ: 91 481 3255054, 99471 20697